

ProAgria Etelä-Savo

TULOS- JA

TOIMINTASUUNNITELMA

2025

Missio

Mahdollistamme maailman puhtaimman ja elinvoimaisimman maaseudun myös tulevaisuudessa.

Visio

Tarjoamme parhaan asiakaskokemuksen liiketoiminnan kehittämiseen. Onnistumme yhdessä.

- Edistämme kestäväää kannattavuutta
- Olemme näkyvästi asiakkaidemme asialla
- Uudistamme toimintatapoja
- Hyödynnämme uusinta teknologiaa palveluissamme
- Luomme uusia liiketoimintamahdollisuuksia
- Verkostoidumme aktiivisesti Suomessa ja kansainvälisesti

Arvot

Toimimme maaseudun puolesta

- Tahdomme olla edelläkävijöitä
- Arvostamme vastuullisuutta
- Huolehdimme hyvinvoinnista
- Toimimme riippumattomasti

Toiminta-ajatus

ProAgria Keskukset ja Keskusten Liitto tarjoavat maatalo- ja maaseutuyrittäjille yritysten kannattavuutta ja kilpailukykyä parantavia asiantuntijapalveluja tukeutuen sekä omaan henkilöstöön että muiden asiantuntija- ja kumppaniorganisaatioiden osaamiseen.

Ydinosaaminen

Ydinosaamistamme on maatalojen ja maaseutuyritysten toimintaan, talouteen ja liikkeenjohtoon sekä niiden kehittämiseen liittyvät konsultointi- ja asiantuntijapalvelut. Ydinosaamistamme tukevat jäsen- ja asiakassuhteen ylläpito ja kehittäminen. Sidosryhmä- ja kumppaniverkostomme täydentävät ydinosaamistamme.

Toiminta-alat

ProAgria Etelä-Savo toteuttaa toimialueellaan maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen sekä kotitalouden ammatillisia asiantuntijapalveluja ja kehittämishankkeita.

Toimialue

ProAgria Etelä-Savon toimialue käsittää Enonkosken, Heinäveden, Hirvensalmen, Joroisten, Juvan, Kangasniemen, Mäntyharjun, Pertunmaan, Puumalan, Rantasalmen ja Sulkavan kunnat sekä Mikkelin, Pieksämäen, Savonlinnan ja Varkauden kaupungit.

Toiminta

ProAgria Etelä-Savo edistää maatalo- ja maaseutuyritysten tuotantoa, tuotantotekniikkaa, markkinointia sekä toiminnan taloutta ja laatua yhteistyössä viranomaisten, tuotteita jalostavien yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on kehittää maatalojen ja maaseutuyritysten elinvoimaisuutta, kilpailukykyä ja vastuullisuutta. Tila- ja yritys kohtaisten suunnittelu-, seuranta- ja analysointipalvelujen avulla etsitään keinot tuotannon sekä taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi. Kehitämme asiakasyritystemme liiketoimintaosaamista ja johtamista. Lisäksi edistämme omistajanvaihdoksia sekä yrittäjien työterveyttä ja henkistä hyvinvointia.

Etelä-Savon maakuntastrategian kehittämiskärjet ovat metsä, ruoka ja vesi. Etelä-Savossa maataloilla ja maaseudulla harjoitettavalla yritystoimilla on suuri merkitys. ProAgria Etelä-Savo yhdessä Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen kanssa toimii aktiivisesti osana seudullisia yrityspalveluja.

ProAgria Etelä-Savo edistää ympäristönhoitoa sekä maatalojen toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Lisäksi ProAgria Etelä-Savo kehittää luomutuotantoa tavoitteena luomutuotteiden tuotannon ja kulutuksen lisääntyminen, jalostusasteen kasvaminen, kannattavuuden parantuminen ja yhteistyön lisääntyminen. Kehitystyön tuloksena Etelä-Savo valittiin EU:n parhaaksi luomualueeksi v. 2024.

Järjestön toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja kehittää maaseutu- ja viljelijäväestön uskoa tulevaisuuteen, aktivoida ja kannustaa maaseudun yrittäjiä kehittämään omaa yritystään ja yrittäjien yhteistoimintaa sekä edistää kyläyhteisöjen kehittymistä. ProAgria Etelä-Savossa on käytössä myös suora asiakasjäsenyys.

Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan tavoitteena on maaseudun naisten ammattitietojen ja -taitojen edistäminen, suomalaisen kulttuuriperinteen ja maaseutumaiseman ylläpitäminen ja vaaliminen sekä kotimaisten tuotteiden menekin edistäminen kehittämällä jatkojalostusta ja tuotteiden markkinointia. Lisäksi tavoitteena on edistää yritystoimintaa maaseudulla. Järjestötyön kautta maa- ja kotitalousnaiset tarjoavat maaseudun naisille verkoston toimia itsensä, lähipiirin ja koko elinympäristönsä hyväksi.

Tavoitteidensa toteuttamiseksi ProAgria Etelä-Savo toimeenpanee kehittämishankkeita sekä tarjoaa asiantuntijapalveluita muiden organisaatioiden hallinnoimiin hankkeisiin. ProAgria Etelä-Savo julkaisee ProAgria Itä-Suomi tiedotuslehteä yhdessä ProAgria Itä-Suomen kanssa. ProAgria Etelä-Savo järjestää asiakkailleen ja omalle henkilöstölleen opintomatkoja, joista osa suuntautuu ulkomaille.

Toimintaympäristön muutokset

Maatilatalouden ja maaseudun toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia 2000-luvulla ja muutos jatkuu. Aktiivimaatilojen lukumäärä vähenee ja keskimääräinen tilakoko kasvaa. Samalla maaseudun yritystoiminta lisääntyy ja monipuolistuu. Tila- ja yrityskoon kasvaessa riskien hallinta ja yrittäjän osaamistarpeet korostuvat. Maakunnan elintarvike- ja ruokasektorin sekä matkailun kehittäminen tukevat vahvasti toisiaan.

Tuotteiden ja tuotantopanosten hintojen muutokset ovat nopeutuneet. Markkinatiedon hallinta ja muutosten ennakointi ovat tärkeä osa johtamista. Suomalaisen elintarviketeollisuuden kilpailukykyä pyritään parantamaan laadukkaalla läpinäkyvällä toiminnalla koko tuotantoketjussa. Tilakohtaisesti toiminnan kannattavuutta voidaan parantaa mm. toiminnan huolellisella suunnittelulla sekä tulosten mittaamisella ja analysoinnilla osana yrityksen johtamisjärjestelmää. Tietopankkien avulla saadaan arvokasta vertailutietoa muiden yritysten toiminnasta, tuloksista ja kustannuksista. Ympäristöön ja ilmastonmuutoksen hallintaan liittyvät vaatimukset ovat koko ajan lisääntyneet maataloilla.

Nykyisen Etelä-Savon maakunnan alueella aktiivimaatiloja on tällä hetkellä 1940 kpl ja maaseudun pienyrityksiä 3500 kpl. Merkittävä osa pienyrityksistä toimii maatalan yhteydessä. Maidontuotantotiloja maataloista on 192 kpl. Luomutiloja maataloista on 164 kpl, joista kotieläintiloja on 54 kpl.

Keskeiset päämäärät ja strategiat

Keskeisenä päämääränä ProAgrian asiantuntijatyössä on asiakashyödyn ja asiakastyytyväisyyden lisääminen sekä asiakkaan toiminnan kannattavuuden parantuminen. Tällä hetkellä monilla maataloilla on haasteita kannattavuutensa säilyttämisessä korkojen ja tuotantopanosten hintojen noustua merkittävästi. Monilla maataloilla on vastaavasti sekä halua että mahdollisuuksia toimintansa laajentamiseen ja investointeihin. ProAgrialla on käytössään monia työkaluja, joilla voidaan tuottaa asiakkaille ratkaisuvaihtoehtoja ja vertailla niitä. Yrityskokonaisuuden kehittämisessä asiantuntijoiden yhteistyön merkitys kasvaa. Samalla asiantuntijatyön tehokkuusvaatimukset ovat lisääntyneet julkisen rahoituksen pienentyessä. Palvelujen vaikuttavuuden arviointia tehdään mm. vertaamalla yrityskohtaisia tuloksia aikaisempiin vuosiin tai vertailuryhmän tiloihin.

ProAgria Etelä-Savo on aktiivinen EU-rahoitteisten maatalouden ja maaseudun kehittämishankkeiden toteuttajana. Tavoitteena on hyödyntää EU:n eri kehitysohjelmia ja rahastoja mahdollisimman täysimittaisesti ja tuloksellisesti toimialueen maaseudun kehittämisessä. Tavoitteena on, että hanketyön osuus on kuitenkin enintään 1/3 koko ProAgria Etelä-Savon toiminnasta.

Henkilöstön työssä jaksamista ja työhyvinvointia edistetään työhyvinvointisuunnitelman avulla, jonka perustana on työhyvinvointikysely. Käytössä on henkilöstön palkitsemisjärjestelmä. Tavoitteena on henkilöstön työmotivaation, osaamisen ja pysyvyyden vahvistaminen.

Toiminnan kehittäminen ja painopisteet v. 2025

- Maatilojen ja maaseutuyritysten toiminnan jatkuvuuden ja kannattavuuden turvaaminen sekä huoltovarmuuden parantaminen
- CAP 27 EU-ohjelmakauden 2023–2027 tavoitteiden toteuttaminen; maatalo- ja maaseutuyrittäjien tukena ja asiantuntijana toimiminen
- Asiakkaiden kehittämis- ja palvelutarpeen kartoitus, asiantuntijatiimitoiminta
- Maatalo- ja maaseutuyritysten strategisen johtamisen parantaminen tuotanto- ja taloustiedon sekä räätälöityjen palvelukokonaisuuksien avulla (ProAgrian tilipalvelut - tuotantopalvelut - talouspalvelut - strategiapalvelut - johtamispalvelut - HR-palvelut); toimenpidesuunnitelmien ja kehittämisohjelmien laatiminen ja toteuttaminen maatilayrityksissä
- Digiteknologian hyödyntämisen parantaminen maataloilla
- Maatilojen ilmasto- ja hiilensidontatyön kehittäminen, vastaaminen toimialan vastuullisuuskriteereihin
- Markkinointi – Myynti – Toimitus -ketjun kehittäminen ja varmistaminen
- Yhteistyön kehittäminen ja lisääminen ProAgria keskusten välillä sekä muiden sidosryhmien kanssa
- ProAgria keskusten rakenne- ja organisaatiokehitykseen vaikuttaminen
- ProAgrian strategiajakson 2026–2030 tavoitteiden ja kehitystoimenpiteiden määrittäminen

ProAgrian strategia 2025

Mahdollistamme maailman puhtaimman ja elinvoimaisimman maaseudun

Tavoitteemme

- 1 Asiakkaidemme ylivoimaisin, lisäarvoa luova kumppani
- 2 Kestävästi kannattava ja vaikuttava
- 3 Aktiivisesti asiakkaan yrityskokonaisuutta kehittävä
- 4 Suunnannäyttäjä sekä arvostettu järjestö

ONNISTUMME YHDESSÄ

- Edistämme kestäväää kannattavuutta
- Olemme näkyvästi asiakkaidemme asialla
- Uudistamme toimintatapoja
- Hyödynnämme uusinta teknologiaa palveluissamme
- Luomme uusia liiketoiminta-mahdollisuuksia
- Verkostoidumme aktiivisesti Suomessa ja kansainvälisesti

TOIMIMME MAASEUDUN PUOLESTA

- Tahdomme olla edelläkävijöitä
- Arvostamme vastuullisuutta
- Huolehdimme hyvinvoinnista
- Toimimme riippumattomasti

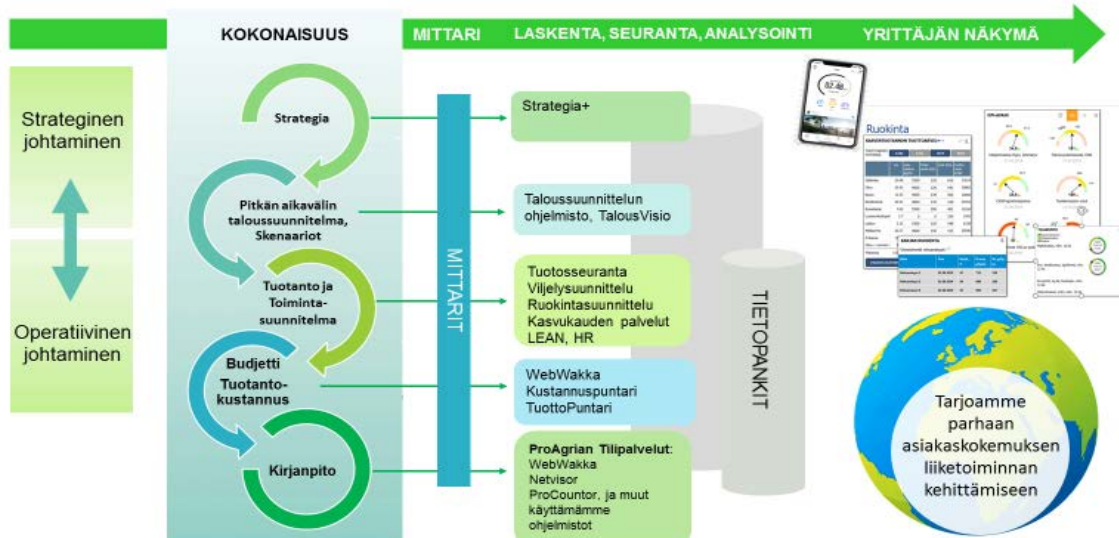
PROAGRIAN HENKILÖSTÖNÄ

- Tuon rohkeasti esille erilaisia ajatuksiani ja näkökulmiani
- Teen työni hyvin ja tuloksellisesti ja olen ylpeä tuloksistani
- Jaan työväkäreilläni aktiivisesti tietoa ja osaamistani
- Teen parhaani tavoitteidemme saavuttamiseksi, toimin strategiamme mukaisesti ja kannan vastuuta muutoksesta, pidän huolta itsestäni ja työväkäreistäni sekä iloitsen saavutuksistamme ja mukavasta työarjesta.

ProAgria

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Maatilayrityksen johtamisjärjestelmä

Tilitoimistopalvelut

Tilitoimistopalvelujen pääkohderyhminä ovat maatilat ja yhtiömuotoiset maatilat sekä maaseutuyritykset. Asiakkaana on myös mm. yhteismetsiä. ProAgrian tilitoimistopalvelut tarjoavat laajan palvelukokonaisuuden kirjanpidosta, palkanlaskennasta ja budjetoinnista tilinpäätöksiin, tuloksen analysointiin, veroilmoitusten laadintaan ja jatkotoimenpiteiden suunnitteluun. Tilitoimisto-, tuotanto- ja talouspalvelut tukevat vahvasti toisiaan maatilayritysten johtamisessa ja sen kehittämisessä. Edistämme sähköistä taloushallintoa. Toteutamme myös maatilojen kannattavuuskirjanpitoa.

- Kirjanpito
- Osto- ja myyntilaskujen käsittely
- Palkanlaskenta
- Kassabudjetointi
- Välitilinpäätös
- Verosuunnittelu
- Veroilmoitus
- Seurantalaskelmat

Tilitoimistopalveluja käyttää v. 2025 arviolta 590 asiakasta.

Neuvopalvelut

Toteutamme EU:n maaseuturahaston tukemia neuvopalveluja maataloille laajalla rintamalla. Uuden ohjelmakauden myötä neuvopalvelujen kattavuus on laajentunut. Hyväksytyt neuvot on kirjattu Ruokaviraston neuvojarekisteriin. ProAgria Etelä-Savon toimesta tehdään eniten seuraavia neuvopalveluja:

- Neuvo viljelysuunnittelu ja maan rakenne
- Neuvo kilpailukyky ja liiketoiminnan suunnittelu
- Neuvo muutoskestävyys
- Neuvo ruokaturva ja eläinten hyvinvointi
- Neuvo omistajanvaihdokset ja nuoret yrittäjät
- Neuvo luomutuotannon kehittäminen
- Neuvo energia ja materiaalitehokkuus

Yhteensä neuvopalveluja tehdään v. 2025 arviolta 500 asiakkaalle.

Talouspalvelut

Talouden suunnittelu- ja seurantalpalvelujen tavoitteena on tuottaa tietoa asiakasyrityksen taloudesta, tehdä talouden analysointia sekä auttaa asiakasta jatkotavoitteiden ja -toimenpiteiden määrittämisessä. Talouden suunnittelua tehdään myös investointien, omistajanvaihdosten ja yhtiöittämisten suunnittelussa. EU-tukineuvonnassa avustamme maatiloja tukijärjestelmien hallinnassa, tukihakemusten laadinnassa ja muihin EU-tukiin liittyvien toimenpiteiden suunnittelussa.

Tavoitteenamme on, että Etelä-Savossa maatilojen omistajanvaihdosten ja investointien määrää saadaan kasvatettua. Nuoren viljelijän aloitustuen ehdot ovat muuttumassa, mikä osaltaan voi edesauttaa maatilojen omistajanvaihdosten lisääntymistä.

Talouspalveluita ovat mm.

- Taloussuunnitelmat ja -laskelmat
- Liiketoimintasuunnitelmat
- Omistajanvaihdossuunnitelmat, kauppakirjat ja kaupanvahvistus
- Yhtiöittämissuunnitelmat ja vaihtoehtolaskelmat
- Tulosanalyysi ja tilinpäätösanalyysi
- EU-tukien neuvonta ja tukihakemusten laadinta

Omistajanvaihdos-, yhtiöittämis- ja liiketoimintasuunnitelmia on tavoitteena tehdä 70 asiakkaalle. Osa palvelukokonaisuudesta tehdään yleensä neuvopalveluina. EU-tukineuvontaa on tavoitteena tehdä 480 asiakkaalle.

Kasvintuotannon palvelut

Kasvintuotannon palveluissa asiakkaina ovat sekä kasvinviljelytilat, kotieläintilat, luomutilat että puutarhatilat (erikoisviljelyä harjoittavat tilat). Eniten käytetty palvelu on viljelyn suunnittelu. Viljelyn suunnitteluun ja kehittämiseen liittyvät myös ravinteiden käytön tehostaminen, maan kasvukunnon parantaminen ja hiilensidonnan lisääminen. Tavoitteemme on, että erityisesti kehittämishakuisille maataloille toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaan räätälöity laajempi viljelyn kehittämisohjelma, joka viljelyn suunnittelun lisäksi sisältää myös kasvustokäynnit kasvukaudella, tulosten seurannan ja arvioinnin kasvukauden jälkeen sekä kehitystoimenpiteiden määrittämisen tuleville vuosille.

- Viljelysuunnitelmat
- Toimenpidesuunnitelma ja viljelyn kehittämisohjelmat
- Siemenviljelyn viljely- ja varastotarkastukset
- Kasvinsuojeluruiskujen testaukset
- Luomutuotannon neuvonta ja luomutarkastukset
- Maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta, ympäristösuunnitelmat
- Luomutuotannon peruskurssi
- Maanäytteen ottaminen

Viljelysuunnitelmia on tavoitteena tehdä 300 asiakkaalle ja viljelyn kehittämisohjelma 10 asiakkaalle. Tavoitteena on toteuttaa luomutuotannon peruskurssi, jossa mukana on 10 osallistujaa. Tarkastuksia teemme kysynnän mukaan.

Kotieläintuotannon palvelut

Maito-, nauta- ja lammastilojen neuvonnassa päätavoitteemme on kotieläintilojen tuotannon, talouden ja kilpailukyvyn parantaminen. Tämän ohessa tavoittelemme myös hiilijalanjäljen pienentämistä. Kilpailukyvyn parantaminen edellyttää tarkastelua ja kehitystyötä sekä peltoviljelyssä/rehuntuotannossa että kotieläinten hoidossa. Taloudellisen kannattavuuden parantamiseksi tärkeää on rehukustannuksen ja maidontuotannon yksikkökustannuksen hallinta. Kehittämisen ja neuvontatyön kivijalkana ovat tuotosseuranta ja siihen liittyvät palvelut.

Lammastuotannon palveluja toteutamme Etelä-Savon lisäksi myös Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueella. Lammastuotannon neuvonnan perustana on tuotosseuranta.

Kotieläintuotannon palveluja ovat:

- Tuotosseurannan palvelut
- Ruokinnan suunnittelu- ja ohjauspalvelut
- Tuotannon ohjauspalvelut, Karjatsekki
- Kustannuspuntari -laskelma
- Toimenpidesuunnitelma ja kehittämisohjelma
- Lammastuotannon neuvonta

Ruokinnan suunnittelu- ja ohjauspalveluja tavoitteemme on tehdä 110 asiakkaalle ja tuotannon ohjauspalvelua/Karjatsekki 80 maatilalle. Kustannuspuntarilaskelmia on tavoitteena tehdä tuotosseurantaan kuuluville tiloille 50 kpl. Maitotilojen tuotosseurannassa on arviolta 155 lypsykarjatilaa. Lammastuotannon neuvontaa tehdään 40 asiakkaalle.

Johtamispalvelut

Johtamispalvelujen perustana ovat moniammatilliset asiantuntijatiimit. Tavoitteena on kehittää yrityskokonaisuutta huomioiden eri tuotantosuunnat ja toimialat.

- Strateginen suunnittelu ja konsultointi
- Henkilöstöjohtamisen palvelut
- Työnohjauspalvelut
- Maatilojen työterveyshuollon tilakäynnit

Johtamisjärjestelmiä on tavoitteena laatia 10 maatala-/maaseutuyritykselle. Työnohjauspalvelua tehdään lähinnä neuvopalveluna. Työterveyshuollon tilakäyntejä tehdään työterveyshuoltopalvelua tarjoavien organisaatioiden tilaamana osana työterveyden palvelukokonaisuutta maatalouden asiantuntijan roolissa.

Yrityspalvelut

Maaseudun pienyritysten kehittämistoiminta tapahtuu osittain kehittämishankkeiden kautta. Hankkeiden lisäksi tuotamme muita yrityskohtaisia asiantuntijapalveluita. Osittain nämä liittyvät tilitoimistopalveluihin (kirjanpito, palkanlaskenta ym.) ja neuvopalveluihin.

- Investointien suunnittelu, yritysten tilannekartoitus, markkinoinnin ja myynnin suunnittelu
- Omistajanvaihdosten suunnittelu
- Alueellisen yrityspalveluverkoston toimintaan osallistuminen

Energianeuvonta ym. palvelut

Tuomme esille mm. energiantuotantoon, energian säästämiseen sekä kierrätykseen ja luonnon monimuotoisuuden hoitoon liittyviä ratkaisuja maataloilla. Energiakustannusten alentamisen lisäksi näillä toimenpiteillä on merkittävää vaikutusta myös Suomen ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteutumiseen.

- Energiasuunnitelmat; energiatehokkuuden parantaminen, energiantuotannon kehittäminen
- Alueellinen energianeuvonta; kohderyhmänä kunnat, pk-yritykset ja kuluttajat

LIITTEET:

MMM yleisavukseen liittyvä toimintasuunnitelma 2025

- Neuvontapalvelut
- Tietämyksenvaihto ja tiedotus

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintasuunnitelma 2025

Kehittämishankkeet v. 2025

ProAgria Etelä-Savon hallinnoimat hankkeet

Ennakoiva omistajanvaihdos
Innovatiivisia keinoja syysöljykasvien kasvintuhoojien hallintaan luomutiloilla (InnoKas)
Kasvuniloa
Kyyvesitalkkarin avulla valuma-alueet kuntoon
Lammassoishanke EIP valmistelu
Luonnosta elämää ja hyvinvointia
Pellolta pöytään näkyväksi
Vastuullisen lammasyrityksen ABC

ProAgria Etelä-Savo osatoteuttajana

Digiportaatiot – asiakaslähtöisempää digitaalista liiketoimintaa
Menestyvä maitotila
Onnistuneet investoinnit itäisessä Suomessa – ONNI
Saimaa lautasella
TERTTU Terve ja tuottava nuorkarja monimuotoisessa ja resurssitehokkaassa
lypsykarjataloudessa
Uutta virtaa Järvi-Suomen luomuun
Vesiviisas maaseutu

Haku/suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet

Artesaaniruoka AITO O ÄKTA
Digi Focus
Gastronomic Lakeland
Haemonchus-loissaneeraus toimintatavan muutoksella
Johtamisen juuret – ammattimaisen johtamismallit maaseudun yrityksiin
Kestävää lumovoimaa maaseudulle (Saimaan satojuhlat)
Lihat läheltä – ketju kuntoon (Like)
Maaseudun kasvikomposiitit
Saaristoluonto ja maisema Järvi-Suomessa
Varaudu viisaasti – Varautumista ja riskien hallintaa Etelä-Savon maataloille

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

ETELÄ-SAVON MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN PIIRIKESKUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA 2025

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Maa- ja kotitalousnaisten brändistrategia 2021–2025	3
3. Strategiakauden 2021–2025 teemat	4
4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2025	6
5. Viestintä.....	12
6. Koti ja maaseutu -lehti	12

1. Johdanto

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus toimii osana ProAgria Etelä-Savo ry:tä. Meillä on jäsenyhdistyksissämme noin kolmetuhatta jäsentä 15 kunnan alueella: Enonkoski, Heinävesi, Hirvensalmi, Joroinen, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala, Rantasalmi, Savonlinna, Sulkava ja Varkaus (entinen Kangaslammin kunta). Toimintamme ulottuu jäsentemme kautta

Etelä-Savon lisäksi myös muutamien Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan kuntiin. Suunnittelemme ja toteutamme toimintasuunnitelman toimenpiteitä koko toiminta-alueellamme yhdessä jäsenyhdistystemme ja sidosryhmiemme kanssa.

Piirikeskuksessamme työskentelee viisi eri toimialan asiantuntijaa; MKN ruoka-asiantuntija, MKN maisema- ja ympäristöasiantuntija, MKN ympäristöasiantuntija, MKN yritysasiintuntija ja toiminnanjohtaja/MKN yritysasiintuntija. Asiantuntijamme tekevät työtä paljon myös yhteistyössä keskenään, yhdistetään osaamisia ja näin syntyy monialaisia neuvontapalveluja. Vuonna 2025 toiminnassa korostuvat erityisesti suomalainen ja eteläsavolaisen ruokakulttuuri, kestävä ruokaketju pellolta pöytään, maaseudun yritysten elinvoimaisuuden vahvistaminen, tietoisuus luonnonmonimuotoisuudesta ja sen huomioonottaminen ja laajasti yhdessä tekeminen yli rajojen. Vuosi 2025 on Etelä-Savossa MKN 100v. Juhlavuosi ja juhlavuoden tapahtumia, toimia toteutamme yhdessä paikallisyhdistysten kanssa.

Olemme aktiivisesti panoksemme rakentamassa tiiviimpiä yhteistyöverkostoja ruoka-, matkailu-, yritys- ja kulttuuriympäristötoimijoiden välille sekä yli aluerajojen (ylimaakunnallinen yhteistyö).

Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtajan lisäksi kuusi varsinaista jäsentä sekä kolme varajäsentä. Piirikeskuksen hallituksen puheenjohtaja on myös ProAgraria Etelä-Savo ry:n hallituksen jäsen.

2. Maa- ja kotitalousnaisten brändistrategia 2021–2025

Etelä-Savon MKN piirikeskuksen toimintasuunnitelma 2025 pohjautuu Maa- ja kotitalousnaisten järjestön brändistrategiaan, joka ulottuu vuoteen 2025.

Strategian mukaan *Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen, maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja järjestötoiminta. MKN rakentaa kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa. Asioita tarkastellaan suomalaisen maaseudun näkökulmasta kaupunkeja unohtamatta. Strategian toteuttamiseksi järjestöme tarjoaa ihmisille konkreettisia työkaluja, joiden avulla he pystyvät vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä ja siten vahvistamaan elinvoimaisuutta sekä hyvinvointia laajemmin.*

Visio 2025

Unelmiemme Suomi:
Maistuva, monimuotoinen, kestävä ja elinvoimainen

Maa- ja kotitalousnaisten tahtotilana on

- lisätä Suomen tunnettuutta maana, jossa tuotetaan laadukasta ja herkullista ruokaa, sekä arvostusta suomalaisen ruoan tekijöitä kohtaan koko ruokajärjestelmässä.
- hidastaa ilmastonmuutosta ja edistää kestävä kehitystä.
- estää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja kääntää kehitys luonnon monimuotoisuutta korjaavaan suuntaan.
- vahvistaa maaseudun ja maakuntien elinvoimaisuutta ja niiden näkymistä ainutlaatuisina elinympäristöinä, erilaisina yrityksinä, osaamisena, osallistumisena ja yhteisöllisyytenä

Strategiakaudellemme 2021–2025 on nimetty seuraavat neljä teemaa, joita tulevana vuosina painotamme ja joiden alle toimenpiteet pääsääntöisesti keskittyvät:

- suomalaisen ruoan sankaritarinat
- ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- monimuotoinen luonto
- Suomi kutsuu kylään

Vuoden 2025 toiminnassa keskitymme edelleen kansalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen. Tämä tarkoittaa muun muassa:

- uusien kansallisten ravitsemussuositusten jalkauttamista eri tavoin kaiken ikäisille kuluttajille.
- tutkimustiedon esille tuomista helposti ymmärrettävässä muodossa sekä konkreettisten toimintavinkkien jakamista ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi jokaiselle suomalaiselle.
- luonnon monimuotoisuuden edistäminen sekä sen tärkeyden osoittaminen osana ruokaketjua
- järjestötyössämme yhteisöllisyyden edistämistä osana ihmisten hyvinvointia
- varautumisen, ennakoinnin ja omavaraistalouden tärkeyden painottamista osana kokonaisturvallisuuden hallintaa.

Järjestön toimintaan sisältyy kestäväyyden kaikki osa-alueet, niin taloudellisen, sosiaalisen, kulttuurisen kuin ekologisen kestäväyyden näkökulmasta. Syksyllä 2024 hyväksytyt kestävä kehityksen linjaukset ohjaavat järjestön toimintaa.

Järjestö tekee vaikuttavaa sidosryhmätyötä niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla. Etelä-Savon MKN piirikeskuksen asiantuntijat ovat verkostoituneet vahvasti alueella ja toimivat lukuisissa oman ammattialansa yhteistyöryhmissä.

Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen ovat asiantuntijajärjestössä ensiarvoisen tärkeää. Asiantuntijoiden sekä asiakkaiden (mm. maatilat, yritykset) osaamista ja tietämystä vahvistetaan mm. Teemalla "kestävä, uudistava ruokaketju". Samoin kestävää ruoantuotantoa tuodaan esille myös kuluttajille, laajalle yleisölle. Rakennamme kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa, jossa kansalaisilla on aktiivinen rooli kestävä yhteiskunnan rakentamisessa. Vuonna 2025 valmistuu järjestön strategia kaudelle 2026–2030.

MKN:n strategian ja toimintavuoden 2025 suunnittelussa on huomioitu opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2030 sekä yleiset perusteet myönnettäville avustuksille. Tämä pitää tarkistaa onko vielä ohjenuorana Maa- ja kotitalousnaiset edistävät ja tekevät töitä sen eteen, että ihmisten kyvyt ja osaaminen vahvistuvat. Luovalla, tutkimukseen pohjautuvalla tiedolla ja vastuullisella toiminnalla uudistetaan yhteiskuntaa. Globalisaatio, ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, väestörakenteen muutokset ja eri väestöryhmien erilainen asema, eriarvoistumiskehitys eri alueilla sekä erilaistuvat arvot ja asenteet vaikuttavat myös MKN toimintaan. Digitaalisuuden merkitys toiminnassa on korostunut viime vuosina ja sen myönteiset mahdollisuudet on osattu entistä paremmin hyödyntää. Kokemuksemme mukaan kulttuurinen moninaisuus ja kansainvälisyys rikastavat ja muokkaavat yhteiskuntaamme.

3. Strategiakauden 2021–2025 teemat

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN SANKARITARINAT

Ruoka ja ruokakulttuuri kytkeytyvät vahvasti ruoantuotantoon, jalostukseen ja koko ruokajärjestelmään, raaka-aineisiin, eri alueiden ruokiin ja juomiin, ruokatottumuksiin ja ruokailutapoihin. Koko Suomea, suomalaista maaseutua ja eri vuodenaikoja ajatellen meillä on ruokakulttuurissa monia erityispiirteitä ja ylpeyden aiheita. Näitä ovat esim. eri alueiden leipäkulttuuri, erilaiset nimisuojuustuotteet, kalan savustaminen ja nuotiomakkara, metsän antimet, suomalaisen ruoan puhtaus, erilaiset (uudet) viljelykasvit sekä niistä jalostetut tuotteet.

Ruokaa, ruokajärjestelmää ja ruokakulttuuria tulee tarkastella eri näkökulmista ja yhteyksistä käsin. Suomessa tehdään huippulaatuista ruokaa kansainvälisinkin mittarein, mutta emme ole osanneet brändätä ruoka- ja elintarviketuotantoamme. Samoin kouluruokailu on suomalainen menestystarina, joka herättää kiinnostusta maailmalla, mutta ei saa meillä ansaitsemaansa arvostusta. Kaupungistumisen myötä ruoan tuottajat ja kuluttajat ovat eriytyneet toisistaan. Tarvitaan luottamusta, läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua. Sosiaalinen media on yksi vuoropuhelun mahdollistaja tuottajan ja kuluttajan välillä.

Tahtotilanimme on, että Suomi tunnetaan laadukkaasta ja herkullisesta ruoasta ja ruoantekijöitä arvostetaan. Ruokaneuvonnan palveluiden keskeisenä tehtävänä on tuoda esille monimuotoisen ruokakulttuurin merkitystä perinteitä unohtamatta, edistää terveellisiä ruokavalintoja sekä vahvistaa

ruoanlaiton yhteisöllisyyden hyviä vaikutuksia. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa on tärkeää. Etelä-Savon MKN toteuttaa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa myös useita alueellisia tai ylimaakunnallisia hankkeita, kampanjoita ja tapahtumia.

Suomalaisen ruoan sankaritarinat -teemalla mm:

- tuomme esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen.
- tuomme esille paikallisia ruoantekijöitä, annamme ruoantekijöille kasvot ja heidän ansaitsemansa kiitoksen.
- edesautamme suomalaisen ruoan sankaritarinoiden syntymistä.
- lisäämme suomalaisen ruoan arvostusta.

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

Ilmastonmuutos on vakavin ihmiskuntaa koskaan kohdannut ympäristöongelma. Ihmisten toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat jo muuttaneet ilmastoa merkittävästi, ja useiden vahinkoa aiheuttavien sääilmiöiden todennäköisyys on kasvanut.

Ilmastokriisin torjunnalla on kiire. Vaikka ilmastonmuutoksen torjunta pitkälti vaatii kansainvälisiä sekä kansallisia päätöksiä, on tärkeää, että myös jokainen meistä osallistuu ilmastonmuutoksen hillitsemiseen.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja kestävä yhteiskunta ovat läpileikkaavana tavoitteena kaikessa Maa- ja kotitalousnaisten toiminnassa. Tärkeänä tavoitteena järjestössä on osoittaa kansalaisille konkreettisia keinoja, joilla jokainen voi omalla toiminnallaan osallistua tähän työhön. Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa muun muassa painotetaan kasvisten ja kalan käytön lisäämistä. Toiminnassa huomioidaan uudet pohjoismaiset ravitsemussuositukset sekä niiden pohjalta tehtävät tulevat kansalliset suositukset.

Ruokahankinnoissa kuluttajia ohjataan suosimaan lähi- ja luomutuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan lisäämään omavaraisuutta esimerkiksi omalla palsta- tai parvekeviljelyllä. Myös ruokahävikin vähentäminen on ruokaneuvonnan ydintoimintaa. Yhä useampi MKN Yrityspalveluiden asiakas huomioi ilmastoasiat ja kestävä kehityksen omassa liiketoiminnassaan. Maisemapalvelut kehittävät ja hyödyntävät erilaisia yhteistyötoimintaverkostoja ja -malleja ympäristön hoidon kehittämiseksi. Muutuvaan ilmastoon ja äärisääolosuhteisiin sopeutuminen huomioidaan mm. järjestön varautumistyössä.

Osaava ja osallistuva kansalainen on keskeinen osa kestävä yhteiskuntaa. Jo usean vuoden jatkuneet yhteiskunnalliset haasteet ovat osoittaneet, että ihmisten varautumisessa ja arjen hallinnassa on puutteita. Yhdessä muiden neuvontajärjestöjen kanssa me maa- ja kotitalousnaiset lisäämme varautumis- ja kokonaisturvallisuutta vahvistavaa neuvontaa kaikille kansalaisille.

Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta -teemalla mm:

- jalkautamme uusinta tutkimustietoa.
- kannustamme kuluttajia ja yrittäjiä tekemään muutoksia omissa toimissaan ja valinnoissaan.
- teemme varautumistyötä aktiivisesti eri sidosryhmien kanssa.
- toteutamme ilmastoystävälliseen ruokaan, ruokahävikkiin, vesien- ja ympäristönhoitoon liittyviä hankkeita, neuvontaa ja koulutuksia.

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN LUONTO

Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää eri lajeille itselleen, mutta myös ihmisten hyvinvoinnille, ruoantuotannolle ja elinkelpoiselle ympäristölle yleensä. Vähenevä luonnon monimuotoisuus sekä lisääntyvä vieraslajiongelma tarvitsevat kustannustehokkaita innovaatioita ja hoitotoimenpiteitä.

Maatalouden merkitys maaseudun kulttuurimaiseman hoidossa on tulevaisuudessakin keskeinen. Perinnebiotoopit ovat maaseudun luonnon monimuotoisuuden arvokohteita, mutta luonnon monimuotoisuutta voidaan lisätä myös rakennetuissa ympäristöissä. Taajamien viheralueiden kattavalla suunnittelulla ja ekosysteempipalveluiden kartoittamisella voitaisiin hyödyntää maatalouden lumoa lisääviä toimenpiteitä myös taajamien viheralueiden hoidossa. Yhteistyö yritysten, ympäristötoimijoiden, median,

yhdistysten ja ympäristöviranomaisten kanssa on tärkeää. Etelä-Savon MKN toteuttaa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa myös useita kampanjoita ja tapahtumia.

Monimuotoinen luonto -teemalla mm:

- jalkautamme tutkimustietoa ja tuomme esille luonnon monimuotoisuuden merkitystä kaupungeissa ja maaseudulla.
- selvitämme monimuotoisuuden tilaa tutkimuksilla ja kartoituksilla sekä edistämme monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien ja kaupunkien, yhdistysten ja yritysten kanssa.
- tarjoamme ja toteutamme monimuotoisuuskartoituksia, hoito-ohjelmia ja kohdesuunnitelmia sekä laajoja palvelupaketteja.

TEEMA 4. SUOMI KUTSUU KYLÄÄN

Yhteisöllisyys alueilla edistää ihmisten hyvinvointia ja vahvistaa siten alueen elinvoimaa. Suomi on kaupungistunut voimakkaasti viimeisten vuosikymmenten aikana. Kiinnostus maaseudulla elämiseen on viime vuosina kasvanut, ja monipaikkaisuus tuo uusia mahdollisuuksia.

Suomi tarjoaa lukuisia vierailemisen, kokemisen ja aistimisen arvoisia reittejä, kulttuuriympäristöjä, maisema- ja luontokohteita, rakennuksia, ilmiöitä, tapahtumia, makuja ja palveluja sekä tutustumisen arvoisia ihmisiä. Paikallinen kulttuuriympäristö houkuttelee ja tuottaa lisäarvoa mm. elintarviketuotannolle sekä matkailulle. Autenttisuus, aitous ja paikallisuus ovat arvossaan. Vastuullisuutta mietitään aiempaa enemmän.

Paikallisyhdistyksemme ovat mukana lujittamassa yhteisöllisyyttä alueillaan. Valmistunut jäsenstrategiamme tukee paikallisyhdistyksiä heidän työssään. MKN:n asiantuntijat tuntevat maakuntien maut, yritykset, kylät, kulttuuriympäristöt rakennuksineen ja maisemineen sekä ihmiset. Asiantuntijoilla on vankkaa osaamista kehittää yritysten liiketoimintaa sekä tuotteistaa palveluja ja tuotteita niin paikallisille asukkaille kuin suomalaisille sekä ulkomaisille matkailijoillekin. Vahvuutenamme on kyky tuoda esille monipuolisesti kulttuuriympäristöjen arvoa ja merkitystä sekä edistää niiden hoidon suunnittelua, hoitoa ja kestävää hyödyntämistä sekä tuotteistusta.

Suomi kutsuu kylään -teemalla mm:

- lisäämme yleistä tietoisuutta ja tuomme esille maaseudun ja maakuntien ylpeyden aiheita, erikoisuuksia, elämäntapoja, tarinoita, historiaa, kulttuuriympäristöä sekä edistämme näistä lähtevää aitousperustuvaa kestävä yrittäjyyttä.
- vahvistamme maaseudun vetovoimaa ja edistämme maaseutuyrittäjyyden näkyvyyttä ja osaamista.
- järjestämme yhteisöllistä toimintaa alueiden hyvinvoinnin ja vetovoiman vahvistamiseksi.
- tarjoamme toimintaamme aktiivisesti monipaikkaisille asukkaille ja kaupunkilaisille huomioiden heidän tarpeensa.

4. Teemakohtaiset toimenpiteet 2025 (erillinen liite Toimenpidelistaus TS 2025, jossa listattu toimenpiteet ja kpl -määrät)

TEEMA 1. SUOMALAISEN RUOAN SANKARITARINAT

TAVOITE				
Tuomme esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen. Annamme suomalaisille ruoantekijöille kasvot ja heidän ansaitsemansa kiitokset. Toimintavuonna keskitymme ensisijaisesti tuottajiin ja yrittäjiin. Vaikutamme myös uusien suomalaisen ruoan sankaritarinoiden syntyymiseen.				
MITTARIT				
Kohderyhmän tavoitettavuus, some-kampanjoiden tulostimetrit (mm. näyttökerrat ja tavoitettavuus), kohderyhmältä saatu palaute, tiedotteiden ja juttuaiheiden läpimeno mediassa				
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Ruokakasvatus ja terveellinen ruoka	Eri-ikäiset kuluttajat, suuri yleisö	Erilaisia kursseja, neuvontatilaisuuksia ja tapahtumia. Toteutetaan	Tutkimuslaitokset, kunnat seurakunnat,	OPH OPH korvamerkki

<p>Vahvistetaan eri-ikäisten ihmisten ruoka- ja ravitsemusosaamista uusia kansallisia ravitsemussuosituksia jalkauttamalla.</p> <p>Ruoka-artikkelit ja reseptit.</p>		<p>livenä tai verkon välityksellä, jolloin laajempi kohderyhmä.</p> <p>MKN ruoka-asiantuntijat kampanjoivat ja viestivät aktiivisesti ruokakasvatus- ja ravitsemusteemoilla.</p> <p>Koti ja maaseutu -lehdessä nostetaan aiheeseen liittyviä artikkeleita.</p>	<p>MKN yhdistykset ja muut sidosryhmät.</p> <p>MKN piirikeskukset</p>	
<p>Pelloilta pöytään - Suomalaisen ruoan tunnettuuden vahvistaminen</p> <p>Viestitään paikallisista ruoantuottajista ja -jalostajista monikanavaisesti (tapahtumissa, somessa, netissä, tiedottein ja lehtiartikkelein) yhdistäen ruoantekijät ja kuluttajat.</p> <p>Erilaisissa tapahtumissa ja muissa kanavissa tuodaan esille paikallisia raaka-aineita.</p> <p>Yhteistyötä tiedotusvälineiden kanssa suomalaiseen ja paikalliseen ruokaan ja ruokakulttuuriin liittyvien myönteisten mielikuvien esiin nostamiseksi.</p>	<p>Kuluttajat (ns. suuri yleisö) kaiken ikäiset lapset, nuoret, työikäiset ja vanhukset</p>	<p>Suomalaisten ruoantuottajien näkyvyys eri medioissa ja kanavissa vahvistuu.</p> <p>Koti ja maaseutu -lehdessä nostetaan esille ruokaperinteitä ja -kulttuuria, ruokayrittäjyyden edistäjiä eri muodoissa.</p> <p>Tavoitetaan satoja tuhansia kuluttajia ruoantuottajien esilletuomisessa.</p> <p>Syntyy vuoropuhelua ruoantuottajien ja kuluttajien välille esim. somessa.</p>	<p>MKN piirikeskukset (mahdollistaa eri asiantuntijoiden yhteistyön)</p> <p>Ruokatieto Yhdistys (suomalaisen ruoan päivä) MKN piirikeskukset, MKN jäsenyhdistykset</p>	<p>OPH Ulkoinen rahoitus</p>
<p>MKN Kekriviikot, viikot 42–44</p> <p>Viikkojen aikana nostetaan vahvasti suomalaista sadonkorjuuperinnettä ja kotimaisia raaka-aineita. Kaupat tai muut julkiset paikat: kekritietoiskut, maistiaiset, jaetaan kekriin sopivia ruokaohjeita (esite tai kortit), kekrivisa</p>	<p>Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajat, paikallisyhdistykset, paikalliset sidosryhmät.</p>	<p>Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu. Tavoittaa noin 2000 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta.</p>	<p>MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset Ruokatieto Paikalliset kaupat</p>	<p>OPH Ruokatieto (materiaali)</p>
<p>Luonnonlaidunpäivä</p> <p>Viestimme laidunnuksen merkityksestä luonnon monimuotoisuudelle. Viestimme luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä niillä syntyvästä luonnonlaidunlihasta. Toteutamme yhteistyössä yhteistyötahojen ja tilojen kanssa avoimet ovet - tapahtumia luonnonlaitumilla.</p>	<p>Kuluttajat (ns. suuri yleisö)</p>	<p>Tavoittaa 100 kuluttajaa: paikan päällä, median ja somekanavien kautta.</p> <p>Tietoisuus laidunnuksen merkityksestä, luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä luonnonlaidunlihasta lisääntyy.</p>	<p>Luonnonlaidun lihan tuottajat ry, Luonnon ja riistanhoitosäätiö, WWF, Metsähallitus, MTK, Ruokavirasto, ProAgria, MKN piirikeskukset.</p>	<p>OPH</p>

TEEMA 2. ILMASTOMYÖNTEINEN JA KESTÄVÄ YHTEISKUNTA

TAVOITE Eri-ikäiset kuluttajat oppivat toteuttamaan ja tekemään sekä pieniä, arkisia että suuria tekoja luonnon hyväksi.				
MITTARIT Some-kampanjoiden tulostiedot (mm. näyttökerrat, tavoitettavuus), tilaisuuksien ja osallistujien määrät, kohderyhmän tavoitettavuus ja palautteet, toiminnan ja kulutustottumusten muutostiedot esim. erilaisin kysymyksin ja muilla vuorovaikutustiedoilla.				
Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Kuluttajien varautumisen vahvistaminen osana kokonaisturvallisuutta. Arjen turvan vahvistaminen, huomioiden niin sosiaalisen, taloudellisen- kuin ekologisen kestävyuden näkökulmat.	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät	Vahvistetaan kuluttajien varautumisosaamista ja arjen turvallisuutta.	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset sekä muut alueelliset yhdistykset ja sidosryhmät	OPH Ulkoinen rahoitus
Kädet multa – toiminnan edistämistä ja viestintää varhaiskasvatuksessa ja kotitarveviljelyn edistämistä. Yleiseen tarpeeseen vastaaminen kotitarveviljelyssä. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen myös kotitarveviljelyn osalta, lisätään luonnon monimuotoisuutta.	Koulut/ päiväkodit yhdistykset, tapahtumien yleisö	Viedään syntyneitä toimintamalleja eteenpäin, lisätään ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta sekä ruoan alkuperästä.	MKN piirikeskukset ja jäsenyhdistykset, päiväkodit ja koulut, kunnat, muut yhteistyötahot alueilla.	OPH Ulkoinen rahoitus
Luonnontuotteet lautaselle - hyvinvointia luonnosta - potkua yritystoiminnalle tiedotus ja aktiivikampanja	Suuri yleisö, eri-ikäiset kuluttajaryhmät, yrittäjät	Lisätään tietoa luonnontuotteiden monipuolisesta käytöstä ja kestävästä hyödyntämisestä	MKN piirikeskukset	OPH Ulkoinen rahoitus
Vesienhoidon neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille, osakaskunnille vesienhoidon edistämisestä ja erilaisista rahoitusmalleista sekä mm. verkostoista. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.	Maanomistajat, yhdistykset ja osakaskunnat	Tietoisuus vesienhoidon mahdollisuuksista, rahoituksista ja verkostoista lisääntyy.	Ympäristöhallinto ja maataloushallinto sekä asiantuntijat	Ulkoinen rahoitus

TEEMA 3. MONIMUOTOINEN LUONTO

TAVOITE

Tavoitteena on tuoda esille luonnon monimuotoisuuden merkitystä, selvittää sen tilaa tutkimuksella ja kartoituksilla sekä edistää monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Lisäksi jalkautetaan uusinta tutkimustietoa ja tuoteistetaan teemaan liittyviä palvelupaketteja.

MITTARIT

Kartoitusten ja inventointien määrä, suunnitelmien määrä, infojen määrä. Julkaisujen sekä artikkelien määrä. Some-julkaisujen tulostittarit. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.

Toimenpiteet	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Lumoinfot Viemme tietoa infoina luonnon monimuotoisuutta edistävästä toimista kuntiin, seurakuntiin, yhdistyksiin ja yrityksiin.	Yhdistykset, kunnat, seurakunnat, yritykset	Tavoittaa 60 toimijaa tai toimijatahoa. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu toimenpiteiksi esim. niityksi, maisemapelloiksi ja taajamalaitumiksi.	MKN piirikeskukset	OPH korvamerkki
Puunhalausviikko-kampanja ja Suomen luonnon päivä Kampanjalla kannustamme kiinnittämään huomioita lähiympäristöön ja osoittamaan, että arvostamme monipuolisia viheralueita kuten metsiä, puistoja ja luontopolkuja	Eri-ikäiset toimijat ja myös kunnat, yritykset, yhdistykset	Seitsemän tapahtumavinkkiä, tavoittaa 100 sitoutunutta aihetunnisteella #puunhalausviikko. Medianäkyvyys.	VYL, LUKE, MKN piirikeskukset	OPH
Luonnon monimuotoisuuden neuvonta, kartoitus ja suunnittelu Viestimme aktiivisesti maanomistajille, yhdistyksille, kunnille luonnon monimuotoisuuden edistämisestä ja erilaisista tukimahdollisuuksista mm. Neuvo-palveluista, ympäristösopimuksista ja voimajohtalueiden perinneympäristön hoidon tuesta. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja suunnitelmia.	Maanomistajat, maatilat ja yhdistykset, kunnat	Tavoittaa 50 toimijaa maanomistajaa, maatilaa, yrittäjää, kuntaa ja yhdistystä. Tietoisuus luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi lisääntyy ja aktivoituu suunnitelmina ja rahoitushakemuksina.	MKN piirikeskukset	Ulkoisen rahoitus

TEEMA 4. SUOMI KUTSUU KYLÄÄN

TAVOITE				
Lisätään yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristön arvoista ja mahdollisuuksista, arvokkaista maisema-alueista, paikallisesta kulttuuriperinnöstä, ruokaperinteestä, tavoista, taidoista ja historiasta monimuotoisesti sekä edistetään näistä lähtevää aitouteen perustuvaa kestävä yrittäjyyttä. Tuodaan näkyville nykyaikainen ja monipuolinen maaseutu, perinteitä unohtamatta. Vahvistetaan yhteisöllisyyttä, huomioiden monipaikkaiset asukkaat ja maaseudusta kiinnostuneet ihmiset.				
MITTARIT				
Infojen, koulutusten, tapahtumien ja tuotteiden määrä ja niiden suosio. Mediaosumat. Kohderyhmien palaute.				
Toimenpide	Kohderyhmä	Tulokset ja vaikuttavuus	Yhteistyökumppanit	Rahoitus
Maaseutuyrittäjyyden edistäminen, näkyvyyden vahvistaminen ja yrittäjien osaamisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen #MaaseudunSankarit Nostetaan maaseudun yrittäjiä ja yritysten tarinoita esille eri medioissa vuoden aikana	Yrittäjät, kuluttajat, eri-ikäiset toimijat, jäsenyhdistykset, matkailualan toimijat Maaseudun mikro ja pienyrittäjät, naisyrittäjät, eri-ikäiset yrittäjät	Maaseudulla toimivien yritysten verkostoituminen ja yhteistyö lisääntyy. Yrittäjien ja yrittäjiksi haluavien osaaminen vahvistuu. Yrittäjien hyvinvointia parannetaan. Maaseudun yrittäjien näkyvyys ja tunnettuus lisääntyy eri kanavissa ja medioissa. Monipuolista yritystoimintaa nostetaan esille.	MKN piirikeskukset, yrittäjät ja muut yhteistyötahot	OPH korvamerkki
Impin päivä 11.6 Teemalla; Perinnetaidot kunniaan	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu kylissä.	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset	OPH Omarahoitus
Hyvinvointikampanja, eri teema eri vuosina Teema 2025, "Ilolla yhdessä" Avatud talude- retki Viroon heinäkuussa 2025 (MKNK)	Jäsenet, ns. suuri yleisö	Osallisuus ja yhteisöllisyys vahvistuu	MKN piirikeskukset, paikallisyhdistykset	OPH Omarahoitus
Syödään yhdessä – tapahtuma Suomalaisen ruoan päivänä 4.9.2025	Jäsenet, ns. suuri yleisö. Tehdään yhdessä esim. palvelutaloissa, päiväkodeissa, kouluissa; maahanmuuttajien tai asuinyhteisöjen kanssa.	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	MKN piirikeskukset ja paikallisyhdistykset. Yhteistyössä Ruokatiedon kanssa	OPH Omarahoitus Ulkoisen rahoitus
Kansainvälinen maisemapäivä Maisemapäivällä halutaan kiinnittää huomiota siihen, että maisemat ovat olennainen osa kaikkien kulttuuriperintöä, identiteettiä, hyvinvointia ja elinympäristön laatua sekä monimuotoisuutta.	Suuri yleisö	Tavoittaa 100 sitoutunutta aiheutunnisteella #arkimaisema ja #maisemapäivä. 20 maisemapäivän kävelyille osallistujaa. Lisääntynyt tietoisuus maisemien ja maisemapäivän merkityksestä.	Syke, YM, Museovirasto, Suomen kotiseutuliitto, Viherympäristöliitto, MKN piirikeskukset	Ulkoisen rahoitus
Kulttuurimaiseman neuvonta, suunnittelu ja tuotteistus	Kunnat, maanomistajat,	Tavoittaa 20 toimijaa, kuntaa, yhdistystä, maanomistajaa ja yrittäjää.	MKN piirikeskukset, kunnat, maakuntaliitot	Ulkoisen rahoitus

Viestimme kulttuuriympäristön hoidosta, hoidon rahoitus- ja hankemahdollisuuksista. Kannustamme yrittäjiä kulttuuriympäristön ja maiseman kestävään tuotteistamiseen. Teemme neuvontaa ja laadimme kartoituksia ja erilaisia suunnitelmia.	yrittäjät, suuri yleisö.	Tietoisuus kulttuurimaiseman arvoista, hoidon ja rahoituksen mahdollisuuksista lisääntyy. Kulttuuriympäristön hyödyntäminen kestävinä tuotteita yrityksissä lisääntyy.	ELY-keskukset, yritykset	
Järjestökoulutus (MKNK)	jäsenet	järjestöosaamisen lisääminen, joka motivoi ja helpottaa yhdistystoimintaa	Sivis ja mahdollisesti toinen järjestö	Sivis

5. Viestintä

Vuonna 2025 viestinnän kärjet noudattelevat vuosille 2021–2025 tehdyn järjestön strategian teemoja ja niistä nousseita hankkeita ja muuta toimintaa. Huomioimme kaikessa viestinnässämme vuonna 2024 hyväksytyt Kestävän kehityksen -linjaukset.

Viestinnän tavoitteena on lisätä MKN:n näkyvyyttä luotettavana toimijana kaikilla osa-alueillaan. Pyrimme näkymään entistä yhtenäisemmin Maa- ja kotitalousnaisina oman brändimme vahvistamiseksi.

Vastuu alueellisesta viestinnästä ja palveluiden markkinoinnista on lähtökohtaisesti piirikeskuksilla.

Tapahtumista ja tilaisuuksista viestiminen mm. somessa kuuluvat työntekijän tehtäviin. Kun alueelta tuleva uutinen tai somesisältö on valtakunnallisesti merkittävä tai muuten poikkeuksellisen kiinnostava, se voidaan nostaa myös Keskuksen viestintäkanaviin. MKN Keskus tukee resurssiensa mukaan piirikeskuksia markkinointiviestinnässä.

ULKOINEN VIESTINTÄ

Medialle suunnattu viestintä kertoo järjestössä tehtävän työn tuloksista mutta myös vahvistaa järjestön brändiä luotettavana asiantuntijatoimijana. Tavoitteena on julkaista vähintään 10 tiedotetta toimintavuoden aikana sekä kehittää uudenlaisia tapoja tarjota työstettyä materiaalia median tarpeisiin. Maakunta- ja paikallislehtien kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä. Itä-Suomi –lehti on ProAgrioiden (Itä-Suomi, Etelä-Savo) oma asiakaslehti, jossa myös maa- ja kotitalousnaisten toimintaa ja palveluja tehdään näkyväksi.

Sidosryhmäviestintä vahvistaa yhteistyösuhteita, joiden kautta MKN:n on mahdollista saada asiaansa esiin isoilla foorumeilla ja vakuuttaa rahoittajia siitä, että MKN on osaava ja luotettava kumppani, jonka asiantuntijuutta kannattaa käyttää hyväksi. Sidosryhmien kanssa pidetään yhteyttä henkilökohtaisesti ja lähetetään teemakohtaisia kohdennettuja uutiskirjeitä mm. Etelä-Savon Ruokaklusterin uutiskirjeet lähetetään yrittäjien lisäksi myös sidosryhmille.

Sosiaalisen median merkitys organisaation viestinnässä on suuri. Someviestinnässä panostamme viestin sisällön laatuun ja visuaaliseen ilmeeseen. Aktiivisina pääkanavina ovat Facebook ja osin LinkedIn. Viestinnässä noudatetaan vuoden 2022 somestrategiaa ja -ohjeita. Tavoitteena on parantaa somesisällön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta sekä saada eri sometilien käyttö palvelemaan entistä paremmin koko MKN:n työtä. Somenäkyvyyden parantaminen edellyttää tarkemmin kohdennettuja sisältöjä, jotka saadaan leviämään myös MKN:n ulkopuolelle. Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten nettisivuilla tulevista ja menneistä tapahtumista mahdollisimman reaaliaikaisesti.

Hanke- ja kampanjaviestintä

Viestimme hankkeista ja kampanjoista kunkin projektin viestintäsuunnitelman mukaisesti käyttäen monipuolisesti eri viestintäkanavia.

SISÄINEN VIESTINTÄ

Sisäisen viestinnän sujuvuus on muun muassa olennainen työilmapiiriin vaikuttava tekijä. Tavoitteena on, että kaikki työntekijän tarvitsema tieto löytyy mahdollisimman helposti ja mm. Sähköpostiviesteihin laitetaan linkit tiedostoihin, joihin on viitattu ja joita pitäisi käyttää. Tärkeimmät sisäisen viestinnän kanavat ovat sähköposti, Teams (palaverit, työryhmät ja tiedostokansiot), MFiles ja puhelinkeskustelut.

JÄSENVIESTINTÄ

Jäsenviestintä on yhä laajemmin osa yleistä kuluttajaviestintää. Piirikeskus lähettää kaksi kertaa vuodessa (alkuvuodesta ja syksyllä) jäsenkirjeen. Jäsen- ja yhdistysviestinnässä Facebook-ryhmä ja muut somekanavat toimivat hyvin, ja niitä kehitetään edelleen.

6. Koti ja maaseutu -lehti

Koti ja maaseutu -lehti on yksi tärkeimmistä MKN:n markkinointiviestinnän kanavista. Lehden sisältö heijastelee järjestön neuvonnan aloja, mutta myös laajemmin maaseudun elämää, elinkeinoja, yrittäjyyttä ja

asumista maaseudulla. Lehden sisältö suunnitellaan siten, että se on mieleinen myös kaupunkilaisille. Moni uusi tilaaja onkin maaseutuhenkkinen kaupunkilainen tai maalle vastikään muuttanut.

Lehti tuo esille järjestön toimintaa ja asiantuntijoiden työtä. Jokaisessa lehdessä näkyvät: elävä maaseutu, maistuvuus, viihtyisyys ja elinvoimaisuus, osaaminen ja tekeminen, ajankohtaisuus, positiivisuus ja pärjääminen, yrittäjyys, yhteisöllisyys ja maiseman lumo.

Neuvonta näkyy nykyaikaisella otteella lehden sisällöissä. Keskeisiä arvoja lehden toimitukselle ovat vastuullisuus, mielenkiintoiset aiheet ja laadukas sekä luotettava journalistinen laatu. Lehti on sitoutunut vastuulliseen journalismiin.

Vuonna 2025 tuomme lehdessä esille järjestön ydinteemoja, jotka liittyvät ruokaan, maiseman- ja luonnonhoitoon sekä yrittäjyyteen.

Koti ja maaseutu -lehteä ilmestyy vuonna 2025 8 numeroa, joista yksi on kesän tuplanumero. Lehden tekemisestä vastaa vuonna 2025 toimituspäällikkö yhdessä päätoimittajan kanssa. Lehteä markkinoidaan mm. erilaisten tapahtumien yhteydessä.